

ARHEOMETALURŠKA ISTRAŽIVANJA NA ŽIDOVARU: MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA

M. Jevtić i M. Radivojević

Filozofski fakultet, Beograd

U toku novih sistematskih istraživanja na Židovaru najviše pažnje posvećeno je istraživanju naselja iz mlađeg gvozdenog odnosno predrimskog doba (II vek p.n.e. - I vek n.e.). U okviru ovog perioda posebno su značajni nalazi velike količine gvozdene zgure i tragovi topljenja gvozdene rude na samom lokalitetu. Drugi problem koji pripada arhemetalurškim studijama odnosi se na ostavu ukrasnih srebrnih nalaza, pretežno delova nakita iz keltskog utvrđenog naselja tipa oppidum. U okviru velike ostave sa preko oko 130 komada srebrnog nakita jasno se uočava rad dve radionice: srebrni nakit koji pripada keltskoj umetničkoj tradiciji jasno se razlikuje od nalaza nakita koji je rađen po helenističkim uzorima u tehnici filigrana i granulacije.

Dosadašnje analize ukazale su na intenzivne trgovačke veze i uticaje sa istoka i zapada u izradi ovih predmeta. Postavlja se pitanje porekla srebra za izradu blaga koje bi uveliko doprinele poznavanju sistema eksploatacije depozita srebra kao i tehnologije izrade, na osnovu koje možemo pretpostaviti stepen zanatske specijalizacije na keltskom oppidumu Židovar. U radu su postavljena pitanja na koja mikroskopske i hemijske analize mogu da daju odgovore, i istaknuta je uloga koju analitičke metode ispitivanja arheoloških materijala mogu da imaju u budućim istraživanjima.